

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIFT IN
te Tongeren bij M. COLLÈS, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per
drukregel.

TONGEREN, DEN 20 DECEMBER.

De Encycielik van Pius IX.

De Encycielik van 21 november, dat schoon en treffend woord van den Heiligen Vader, gaf — zoo als te voorzien was — de liberale bladen aanleiding tot een nieuwe losbarsting van haat en woede.

Eene helse razernij vervulde de ziel dezer mannen bij het aanschouwen van den verheven grijsaard, welke uit zijn kerk de stem verheft, eene stem door heel de wereld weerklinkende tot verdediging der slachtoffers van willekeur en dwingelandij, tot tuchting van hen die geweld plegen aan het geweten.

Wie durft thans weerstaan aan de tyrannen der Cesars?

In Duitschland zijn de Katholieken, door geweld verplet, in weerwil van den heldhaftigen weerstand hunner bisschoppen, verplicht het juk te dragen van een man, de gezworen vijand der Kerk. In Italië beoogt de regering de kloosters en verdrijft ze de geestelijken en niet een vorst in Europa denkt er aan, de stem te verheffen tegen dat geweld en die schennis der heiligste beginselen des rechts!

Maar Pius IX, van zijne vrijheid en goederen beoofd, door vreemde, door vijandige soldaten bewaakt, hij alleen, hij aarzelt niet, hij vreesd evenmin zijne stem te verheffen voor de vrijheid van geweten; hij alleen verdedigt thans tegen de almacht van het geweld alle verdrukten, al die vertrappt worden door de liberalen van dezen tijd.

In zijne Encycielik, schetst de Heilige Vader, met woorden zoo roerend als verheven, de bittere droefheid, welke zijne ziel vervult, bij het aanschouwen der hardnekkige vervolgingen, waaraan de Kerk bloot staat. Met vrede, doet hij zien dat hoe heviger de stormwind loeit, het onweer brult, hoe meer het geloof aanwakkert, de ijver herleeft, terwijl de Kerk zich altijd fierder verheft in het aanschouwen der hardnekkige vervolgingen, waaraan de Kerk bloot staat. Met vrede, doet hij zien dat hoe heviger de stormwind loeit, het onweer brult, hoe meer het geloof aanwakkert, de ijver herleeft, terwijl de Kerk zich altijd fierder verheft in het aanschouwen der hardnekkige vervolgingen, waaraan de Kerk bloot staat.

De liberale bladen in Italië, meestal, gelijk in België, door Joden geschreven en aan partijmannen verkocht, zijn dronken van vrede, bij het aanschouwen der verguizing, welke het deel zijn der weerloze zwakken. De liberale schandbladen, verlagen zich tot de echo's van wrevel en haat, uitgestort over het hoofd van hem wiens grijze haren, wiens rampen, wiens deugden, wiens onbetwistbare grootheid van karakter hem beschermen moesten tegen de verguizing der pers. Mag zulks niet laaghartig genoemd worden?

Tongeren, den 19 december 1873.

Mijnheer de Postrijder,

In het midden van de groote markt van Tongeren staat het standbeeld van den alleroudesten Tongenaar, tel gekneveld en straf te been. Die mensch heeft verduiveld veel gekost... onder ons gezegd, veel meer dan hij waard is.

In de eerste jaren toen hij op de markt opgericht stond, hield men hem in eer, gelijk het betaamt aan eenen peperduren ouden tongerschen held. Was het paardenmarkt, dan kwamen 's daags te voren zeven stads-zweeters, eene dikke koord rond het monument spannen, opdat geen mensch of beest het standbeeld zou kunnen naderen of beschadigen.

Vandaag heeft de politie zulke gemeene zorg niet meer. Twaalf maal per jaar is het paarden-

markt en niemand denkt er aan om den duren Ambiorix tegen de beschadigingen te beschermen. De eerste de beste kalkwaal komt de markt op en gaat zijn krak vast binden aan het staketsel dat Ambiorix omringt.

Wat is daarvan het gevolg? Dat er geen enkele jaarmarkt voorbij gaat, zonder dat er eenige versiersels van het staketsel verongelukt worden. Het grootste gedeelte der lansen die Ambiorix omringen hebben reeds de pik verloren en staan daar gelijk afgedankte bezem-stokken.

Ik die mijn deel moet betalen in alle onkosten welke de regering ons op den hals trekt, ik zou wel willen dat men wat meer zorg droeg om Ambiorix wat beter in eere te houden. Want als dat zoo voortgaat, dan zal men jaarlijks kunnen bijhappen om het monument te restaureren.

Als ik het goed meen, dan heeft het standbeeld van Ambiorix veertien duizend fr. gekost. Dat is een schoone stuiver. Dewijl de stad geld noodig heeft, zouden wij misschien goed doen van dien bronzen burger te verkoopen. Ik voor mijn deel — want ik ben er eigenaar van voor een zeven duizendste gedeelte — ik ben gereed om Ambiorix te verkoopen, indien er een koper komt die hem met den klot uitdoet en ons het geld teruggeeft wat het ding gekost heeft. Als het moet zijn zullen wij nog wat laten afdingen.

STADS- & PROVINCIE NIEUWS.

M. de gouverneur van Limburg deelt aan de gemeente besturen der provincie een koninklijk besluit mede, hetwelk den prijs der plaatsvervangende door het departement van oorlog, voor het jaar 1874 vaststelt op 1600 fr.

De ouders of voogden van die welke willen eenen plaatsvervanger stellen, moeten voor den 1° februari, hunne aanvraag aan het departement van oorlog doen toekomen, er bijvoegende de kwittantie der som van 200 fr. welke zij alvorens moeten storten in de kas van den ontvanger der registratie.

Deze storting worden ontvangen te rekenen van den 2 januari. Na den 22 januari kunnen zij niet meer aangenomen worden.

Nogtans de lotelingen welke het departement van oorlog niet zou kunnen vervangen voor den 1° oktober, kunnen zich voor den 1° januari doen remplacieren door mannen die toestemmen in hunne plaats te dienen. In dit geval zal de storting van 200 fr. teruggegeven worden.

M. Stas, candidaat-notaris en bijgevoegde vrede-rechter te St-Truiden, is notaris in die stad benoemd in vervanging van M. Vanham, overleden.

Op den markt van Tongeren van verleden donderdag waren te koop gesteld 475 paarden, 275 hoornbeesten, 124 schapen, 405 vette varkens en 1091 magerevarkens.

Over de staart sterren.

EINDE.

De Redenaar zette vervolgens zijne voordracht voort met de beschouwing der punten: of de wereld van eene staart ster iets te vreezen heeft, en of eene botsing tusschen aardbol en komeet wel mogelijk is. Een en ander loste hij, althans

— Nu, dan heeft hij in allen gevallen geene misdaad begaan, waarvan de smet op den naam der familie blijft kleven, hernam de koning op ietwat luchtigen toon, alsof hem een steen van 't hart was genomen. Ik kan dus voor den zoon belang hebben al heeft ook de vader zich mijne ongenade op den hals gehaald. Is dat ook uwe meening?

— Ja, uwe majesteit, dat is ook mijne meening. Ik zou al lang zoo vrijmoedig geweest zijn van den ouden vlaggejonker aan de genade en vaderlijke goedheid uwer majesteit aan te bevelen, zoo ik niet gevreesd had.

— Het is integendeel mijn plicht, te vergeten en te vergeven, en den zoon niet te straffen voor de overtredingen zijns vaders. Stuur dus uw ouden vlaggejonker bij mij!

— En de koning deed zijn peerd weder wenden, reed langzaam en peinzend naar het slot, waar hij zich terstond naar zijne kamer begaf, zonder verder een woord tot de heeren van zijn gevolg te richten.

« Ik ben zeer nieuwsgierig naar dien ouden vlaggejonker, » sprak de koning glimlachend bij zich zelve. » Zonderling is het, hoe het verleden altijd zijne schaduwen op het tegenwoordige werpt, en ons herinnert aan dingen, welke sedert lang over afgedaan hielden, en waaraan wij niet meer dachten. Dat is nu vandaag de tweede maal, dat er sprake is van een in ongenade vervallende officier en van zijne kinderen. Voor de dochter van Hohendorf heb ik veel weten goed te maken. Zou dat met den ouden vlaggejonker ook het geval zijn? Zou de koning ook bij hem een misstap van den verleden te herstellen hebben? Welnu het zou mij lief zijn, een misstap te herstellen; zijt eigen beweging dwalende weder goed te maken en geestelijke schulden te betalen met even groote nauwgezetheid, als waarmede men anders stoffelijke schulden betaalt, dat voegt een koning wel, zulke nederigheid past wel bij zijne hoogheid. »

voor zooveel de wetenschap er over weet, in negatieve zin op. Hoe weinig gevaar er, inderdaad, van dergelijke ontmoeting is, blijkt hieruit: op 281 miljoen kansen is er éene, van die kometen alleen welke tusschen aarde en zon voorbijgaan. Ware de ster van Biela in 1852 eene maand vroeger gekomen, zij liep op den aardbol aan. De berekening, die men gemaakt had, en volgens welke dit geval moest plaats hebben, was mis.

En wat zou eene ontmoeting veroorzaken? Dit hangt af van de natuur en de zwaarte der komet. De gissingen daaromtrent, in de vorige eeuw, zijn zonderling. Kalley laat de keus tusschen vier uitwerksels, indien de aarde bleve bestaan: 1° Verpletting, 2° verdrinking, 3° in de ruimte geslingd worden, 4° op 61 1/2 dagen in de zon terecht komen... Indien de aardbol in zijnen omdraai merklijk vertraagde: zondvloed. En Halley voegt er bij: de onde zondvloed komt uit dergelijke oorzaak voort. — Zijne bewijzen houden echter niet steek.

Mauptuis, in dezelfde onderstelling, besluit niet altijd tot dezelfde rampen. De komeet zou klein genoeg kunnen zijn om maar een plaatselijke verwarring tot stand te brengen; op de plaats, waar zij vallen zou, een voorwerp van de uiterste nieuwsgierigheid zijn. Men denke eens, indien de komeet, welke op ons wereldje zou gevallen zijn, vol vreemde menschen zate... Er zouden gene rijtuigen en schepen genoeg zijn, om de bewoners der vijf wereldeelen naar het schouwspel van de vreemde ster en hare ingezetenen, te voeren.

De gevaren eener botsing zijn eenigszins op te maken uit de berekening van Newton, zoo die juist is: de geleerde zegt, dat de komeet van 1680, 28,000 maal meer warmte moest hebben dan onze aarde, 2000 keeren de hitte van gloeiend ijzer... Voor zulke bezoek hoede ons de lieve hemel!

En nogtans baalt men voorbeelden aan, dat uiterst groote warmte door de menschen zou kunnen onderstaan worden. Een meisje in zuid Frankrijk bleef ongederd in eenen oven, waar zij eene hitte van 50 graden boven 't kokende water onderstond; in 't midden der vorige eeuw waren er Engelschen, die dit niet geloofden, en zich eene warmte oplegden van 157 graden. In zulke liefhebberij zou wij maar liefst niet meê — en de lezer waarschijnlijk ook niet?

In alle geval, als de staart sterren enkel uit dampen zouden bestaan, zou zij de aarde niet meer storen, dan de botsing eener vlieg tegen een convooi. Maar ziet, ook op dit punt spreekt de eene geleerde den andere tegen: Faye's waarnemingen duiden aan, dat de komeet van 1858 een gewicht had van eene zee, die, op 100 meters diepte, eene oppervlakte zou hebben van 16,000 vierkante uren. — Maar zelfs nog, al waren 't enkele dampen, zouden die niet nadelig verpestend — of, wie weet! — weldadig, levensterkend voor het menschdom zijn?

Het besluit, dat de Redenaar zelf van dit alles maakte, was treffend van kracht en waarheid. Wij miskennen de wetenschap niet, die reeds veel over de wonderbare verschijnselen van het sterrenheer is te weten gekomen, maar zouden de geleerden geen verder weg in hunne navorschingen afgeleid hebben, bijaldien zij meer de Godheid, oorsprong van al die wonderen, die al de hemellichten bij name weet te noemen, en hun de plaats in de onmetelijkheid heeft aangewezen, tot richtsnoer genomen hadden? Zij vergeten maar al te licht den Schepper, en gedreven door eenen be-

Op dit oogenblik werd de deur geopend, en trad de kamerhuzaar binnen.

— Sire, meldde hij aan, sire met verlof uwer majesteit, laat de oude vlaggejonker zich ter audientie aandienen!

— Laat hem binnenkomen, gelaste Frederik, en uit zijnen armstoel opstaande liep hij met eenige rasche schreden naar de deur toe, op welker drempel thans de slanke gestalte van Louise van Hohendorfs minnaar verscheen.

De koning ging vlak voor hem staan, en terwijl de vlaggejonker onbewegelijk, met omhoog geheven hoofd en in eene stijve militaire houding, bij de deur bleef staan, liet de koning zijne vonkelende oogen onderzoekend over de geheele gestalte gaan, monsterde eerst de uniform van den jongen man, en staarde dezen vervolgens in het bleek, krachtige en edele gelaat, welks groote, donkere oogen met een uitdrukking van fierheid en vastberadenheid rechtuit bleven zien, en niet nedergelegden werden voor de adelaarsblikken van den koning.

— Hoe oud zijt gij? vroeg de koning een oogenblik daarna.

— Uwe majesteit, ik ben zes-en-twintig jaar, antwoordde Wilhelm van Bellna met kalme.

— Zes-en-twintig jaar, herhaalde de koning. Weet gij wel, dat het niet zeer eervol is, als men op zulk een leeftijd nog niet bevorderd is?

— Om uwe majesteit te dienen, dat weet ik.

— Zoo, weet gij dat; maar hoe komt het dan, dat gij het nog niet verder gebracht hebt? In mijn geheel leger heb ik geen vlaggejonker, zoo oud als gij. Hoe komt het, dat men u zoo is voorbijgegaan?

— Een donkere blos bedekte nu het gelaat van den jongen man, en zijne oogen vertoonden een vurigen gloed.

— Uwe majesteit, riep hij hartstochtelijk uit, ik heb mij aan niets schuldig gemaakt. Ik kan mijne

spottelijken hoogmoed — bespottelijk inderdaad, wanneer de nijdige mensch rondom zich heen de heerlijke, onbegrijpelijke schepping gadeslaat — slaan zij over tot loochening van 't opperwezen, en schrijven alles toe aan de stof... Verblinden, inderdaad! die op elke bladzijde der natuur, op ieder werk der Schepping, het groote woord niet lezen: God!

Binnenland.

Men schrijft uit Brussel, 17 december: De 17 december is de achtste verjaardag der troonbeklimming van Leopold II. Op 17 december 1865, deed de nieuwe koning, welke zijnen vader opvolgde, zijne plechtige intrede in Brussel en legde den door de grondwet voorgeschreven eed voor de vereenigde Wetgevende Kamers af. Het was ook op 17 december, doch van het jaar 1789, dat Van der Noot zijne zegepraalende intrede in Brussel deed.

— Men schrijft uit Brussel: De krijgsoverheid schijnt eindelijk te begrijpen dat de officiers de twee talen behoorlijk machtig te zijn; zij schijnt te beseffen dat een officier tot plicht heeft, de taal te spreken van de soldaten die onder zijn bevel staan. De leerlingen der officiers-school te Brussel moeten thans de lessen van vlaamsche taal volgen. Wel is dit nog bij geen officieel besluit bekrachtigd, doch de wensch er toe is uitgedrukt. Op al de leerlingen der krijgsschool worden er maar twee gevonden, die den leergang onder moedertal niet volgen, en zulks omdat zij deze reeds grondig hebben aangeleerd.

De twee anderen der leerlingen kunnen vlaamsch spreken; de overigen niet. De leeraar, kapitein Verstraten, heeft alzo geen gemakkelijken leergang. Echter door een goeden wil der jonge onderofficieren, wordt hem de taak verangenaamd. Ofschoon er dus vooruitgang is op het taalgebied, is het toch niet voldoende; opdat de studie onzer taal in de krijgsschool vruchten dragen, behoort er bepaald te worden: dat bij het aannemingsexaam, de kennis onzer taal verplichtend zij.

Werde er zulk een maatregel genomen, dan zou er binnen eenige jaren geen onderofficier gevonden worden of hij sprak de twee talen.

Proces Bazaine.

Te rekenen van eergisteren, 16 december des morgens, mag maarschalk Bazaine, buiten zijne naaste bloedverwanten, niemand meer ontvangen, dan personen welke hietoe bijzondere vergunning ontvangen hebben van den minister van binnenlandsche zaken.

Al de brieven, welke hem worden toegezonden, zal hij niet meer ontvangen dan geopend en gelezen, en onder 't oogpunt der waakzaamheid is hij onderhevig aan 't gewoon stelsel dat hierbij gevolgd wordt voor de gevangenen.

Zoo het schijnt, wordt er eene interpellatie verwacht van de linkerzijde, betreffende de vrijheid, welke het gouvernement nog dacht te laten aan den maarschalk.

De gevangene is kalm en beraden om zijn lot met gelatenheid te dragen.

Wij denken, zegt de *Moniteur*, te weten, dat de kolonel Villette, aide-de-camp van den oudopperbevelhebber over het Rijnleger, die onlangs tot stafoverste eener divisie infanterie benoemd is,

oogen met vrijmoedigheid tot God en uwe majesteit ophellen, want ik ben mij van geene schuld bewust.

— Gij spreekt met veel zelfvertrouwen, zegde Frederik ernstig; en toch kan ik u niet gelooven. Daar gij toch van ouden adel zijt, hadt gij in allen gevallen reeds bevorderd moeten zijn. Ik blijf er dus bij; gij moet u aan het een of ander hebben schuldig gemaakt, anders zoudt gij geen vlaggejonker meer zijn. Keer eens tot u zelve in, raadpleeg uw geweten eens, en zeg mij dan, wat het is, en waaraan gij u hebt schuldig gemaakt. Ik eisch dat gij mij de waarheid zegt!

— Welaan dan, uwe majesteit, ik ben bereid de waarheid te zeggen, riep de jonge man met geestkracht uit. Ja, ik kom in iets te kort, ik ben arm daarin bestaat mijnne schuld, daarom ben ik telkens voorbij gegaan. Ik ben arm, en de generaal weet, dat ik de uitrusting niet betalen kan, zelfs al werd ik tot officier bevorderd. Ik ben arm, dat is mijn ongeluk en mijne overtreding.

— Nu, dat is een overtreding, welke u vergeven wordt, en een ongeluk dat te herstellen is. Waarom hebt gij u niet tot mij gewend, en mij met uw zoogenaamd ongeluk bekend gemaakt?

— Sire, omdat...

— Nu omdat? herhaalde Frederik toen Wilhelm aanzelde en zweeg. Nu, omdat? Spreek vrijmoedig! Ik veroorloof het u en ik vorder het zelfs van u. Gij zijt op dit oogenblik niet de vlaggejonker, die voor zijnen generaal staat, maar een jongman, die voor zijnen koning staat, en die aan zijnen koning de waarheid schuldig is, gelijk hij die aan God schuldig is. Spreek dus, waarom hebt gij u niet tot mij gewend? Gij weet toch, dat ik de vader mijner soldaten ben. Toon u dus een gehoorzamen zoon en spreek? Waarom hebt gij mij niet met uwe armoede bekend gemaakt?

(Wordt vervolgd.)

DE OUDE FRITS.

NAAR HET HOOGDUITSCH.

(6^e VERVOLG.)

De generaal galoppeerde naar den koning toe, en wachtte in een eerbiedige houding zijner majesteits bevelen af.

— Een ding heb ik nog vergeten, generaal, zegde Frederik. Hoe heet de oude vlaggejonker? Gij hebt mij zijnen naam nog niet genoemd.

De generaal werd blijkbaar verlegen.

— Sire, zegde hij, ik zou geerne uwe majesteit eene gunst afsmeeken. Uwe majesteit betuigde mij zoeven hare tevredenheid over de wijze, waarop ik bevel over de troepen voer, ik bezweer uwe majesteit mij daarvoor te willen beloonen, door mij te vergunnen, dat ik den naam van den ouden vlaggejonker verzwiig, tot zoolang uwe majesteit hem zelven gezien en gesproken heeft!

— Ah, draagt dus de man een naam, welken ik niet geerne hoor? vroeg Frederik, terwijl hij zijne groote blauwe oogen als twee vonkelende dolkspijten op het gelaat des generaal vestigde.

— Deze gaf geen antwoord, maar sloeg ontsied en schroomvallig de oogen neder.

— Ik begrijp, dat dit het geval is! zegde de koning. Maar gij zegdet toch, dat die man van zuiveren, ouden adel is, niet waar?

— Ja, uwe majesteit, dat is ook de waarheid. Zijn vader heeft echter het ongeluk gehad, de genade uwer majesteit te verliezen.

— Was die vader officier?

— Om uwe majesteit te dienen.

— Is hij gestraft, inflaam gekasseerd, daar hij naar uw zeggen mijne genade verloren had?

— Neen, uwe majesteit, hij nam zijn ontslag, dat was alles.